

T.B.M.M.
HALKIN DEMOKRATİK PARTİSİ
G. B. B. Başkanlığı

Sayı: C.188
Tarih: 14.11.2019

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
KÜTÜPHANE VE ARŞİV
HİZMETLERİ BAŞKANLIĞI
Tarih: 14/11/2019
Sayı: -120.10-E.00000565661

0000565661

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Yargı organlarının hukuk ilkeleri ve mevzuata bağlı kalmaksızın vermiş olduğu kararlarının hukuki güvenliği zedelediği vahim örnekler söz konusu olup bununla beraber, tahliye kararlarının hemen ardından verilen yeniden tutuklama kararları ile yargılanan kişilere yönelik bir eza çektirilmesinin yanı sıra adalete olan güveni sarsıcı etkisi son derece yoğun hissedilmektedir. Bu etkinin toplumsal yaşamdan, sosyo-ekonomik koşullara değin yaygın bir kırılmaya yol açtığı realitesinden hareketle yargı organlarının tutarsız ve hukuk dışı kararlarının neden-sonuçları ile buna dair alınabilecek önlemlerin belirlenmesi amacıyla, Anayasa'nın 98. ve İçtüzüğü'nün 104 ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve talep ederiz. 14.11.2019

Meral DANIŞ BEŞTAŞ

HDP Sür. Milletvekili

GEREKÇE ÖZETİ

Hukuk kurallarının oluşturulması ve toplumda yerleştirilmesinin aşamalarından birisi ve en önemlisi de hukuk kurallarının uygulanmasıdır. Hukukun amacına ulaşabilmesi için kuralların ve yasaların en iyi şekilde uygulanması gerekir. Aksi halde beklenen sonuca ulaşmak imkânsızdır. Hukuk kurallarının teşkili ve uygulanmasının ise toplumsal barışı sağlama, toplumda hukuki güvenliği ve adaleti sağlama, toplumda adaleti sağlamak gibi son derece mühim ereklere sahiptir. Kaldı ki, hukuk kurallarının oturmadiği durumda bir toplumdaki söz etmek de mümkün değildir.

Ülkenin en yakıcı ve yıkıcı gündemlerinden birisi de mevcut adaletsizlik ve hukuk kurallarının kişiye, bölgeye, zamana göre değişkenlik gösterdiği içinde bulunduğumuz haldir. Hukukun siyasi saikler doğrultusunda bir araç haline geldiği, bu koşullarda "yargılama" sürecinin bizzat kendisinin başlı başına bir siyaset alanına dönüştüğüne yönelik emareler yıllar yılı bir tartışma konusu idiyse de en azından hukuk kurallarına uymak noktasında bir hassasiyet mevcuttu. Ancak geline aşamada hukuk kurallarına uymamanın açık bir keyfiyete dönüştüğü pek çok örnekle beraber, yargı mekanizmasının hukuka bağlı kalma yönündeki sorumluluğunu yerine getirmediğine tanıklık etmekteyiz.

Bir mahkemenin verdiği karardan çoğu kez aradan 24 saat dahi geç
vazgeçtiği, mahkemede üye değişiklikleri yöntemiyle farklı kararlar alındığı bir dizi
örnek meselenin derinlikli bir şekilde ele alınmasını gerekli kılmıştır.

GEREKÇE

Hukuk kurallarının oluşturulması ve toplumda yerleştirilmesinin aşamalarından birisi ve en önemlisi de hukuk kurallarının uygulanmasıdır. Hukukun amacına ulaşabilmesi için kuralların ve yasaların en iyi şekilde uygulanması gerekir. Aksi halde beklenen sonuca ulaşmak imkânsızdır. Hukuk kurallarının teşkili ve uygulanmasının ise toplumsal barışı sağlama, toplumda hukuki güvenliği ve adaleti sağlama, toplumda adaleti sağlamak gibi son derece mühim ereklere sahiptir. Kaldı ki, hukuk kurallarının oturmadiği durumda bir toplumdaki söz etmek de mümkün değildir.

Ülkenin en yakıcı ve yıkıcı gündemlerinden birisi de mevcut adaletsizlik ve hukuk kurallarının kişiye, bölgeye, zamana göre değişkenlik gösterdiği içinde bulunduğumuz haldir. Hukukun siyasi saikler doğrultusunda bir araç haline geldiği, bu koşullarda “yargılama” sürecinin bizzat kendisinin başlı başına bir siyaset alanına dönüştüğüne yönelik emareler yıllar yılı bir tartışma konusu idiyse de en azından hukuk kurallarına uymak noktasında bir hassasiyet mevcuttu. Ancak geline aşamada hukuk kurallarına uymamanın açık bir keyfiyete dönüştüğü pek çok örnekle beraber, yargı mekanizmasının hukuka bağlı kalma yönündeki sorumluluğunu yerine getirmedikliğine tanıklık etmekteyiz.

Bir mahkemenin verdiği karardan çoğu kez aradan 24 saat dahi geçmeksizin vazgeçtiği, mahkemede üye değişiklikleri yöntemiyle farklı kararlar alındığı bir dizi örnek meselenin derinlikli bir şekilde ele alınmasını gerekli kılmıştır. HDP'nin önceki dönem grup başkanvekili İdris Baluken'in tahliyesinin ardından yapılan savcılık itirazı üzerine tahliye kararının altında imzası bulunan mahkeme başkanı rapor almış ve aynı mahkemece tutuklama kararı verilmiştir. Henüz yeni ameliyattan çıkmış olan Baluken, ameliyatlı haliyle Sincan Cezaevi'ne konulmuştur. 696 Sayılı KHK ile gündeme getirilen savcının itirazı meselesinin TBMM'de yasalaşması hukuka aykırı bu uygulamanın dayanağı olarak gösterilmektedir. Yani yargılamayı yapan mahkemelerin verdiği kararların uygulanması cumhuriyet savcılarının itirazları ile olanaksızlaştırılmaktadır. Benzer bir örnek Demokratik Topluk Kongresi Eş Başkanıken tutuklanıp Diyarbakır Cezaevine gönderilen Leyla Güven, 24 Haziran seçimlerinde Hakkâri' den Halkların Demokratik Partisi milletvekili olarak seçilmiş olmasına rağmen uzun bir süre cezaevinde tutulmuştur. 29 Haziran 2018 tarihinde davanın görüldüğü mahkemece Leyla Güven hakkında milletvekilliği dokunulmazlığını kazandığı gerekçesiyle oy birliği ile tahliye kararı verilmiş ancak Güven daha cezaevinden çıkmadan savcılığın tahliye kararına itirazı üzerine, hakkında tekrar tutuklama kararı verilmiştir. Diğer yandan savcı Güven hakkında tahliye kararı verilmiş olmasına rağmen cezaevinden çıkışına dahi izin vermemiştir. Güven'in tahliyesi çok sonra gerçekleşmiştir.

Yine aralarında Çağdaş Hukukçular Derneği Başkanı Avukat Selçuk Kozağaçlı'nın da bulunduğu 17 avukat, 1 yıldan fazla süre boyunca cezaevinde tutulmuş; İstanbul 37. Ağır Ceza Mahkemesi'nde görülen davanın ilk duruşmasında haklarındaki iddianamenin siyasi taleplerden ibaret olduğu açıkça ortaya konularak 5 gün süren

yargılama neticesinde avukatlara isnat edilen suç vasfının değişmesi ihtir AlHM'in uzun tutukluluk ile ilgili kararları ile sanıkların avukat olmalarına da dikkat çekilerek tahliyelerine karar verilmiştir. Ancak tahliyenin üzerinden bir gün dahi geçmeksizin aynı mahkeme heyeti tekrar tutuklama kararı çıkarmıştır. Tahliye ettiği 12 avukat için ertesi gün yakalama kararı veren mahkeme başkanı Kadir Alpar, raporlu olduğu için mahkemeye başka bir hakim başkanlık etmiş ve avukatlar hakkında tutuklama kararı verilmiştir. Avukat Selçuk Kozağaçlı'nın mahkeme kararı üzerine adliyeye kendiliğinden gitmiş olması dahi göz önünde bulundurulmaksızın "kaçma şüphesi" gerekçe gösterilerek gözaltına alınması talep edilmiş olup tahliye kararını veren mahkeme bu kez tutuklama kararını vermiştir.

Selahattin Demirtaş, 4 Kasım 2016 tarihinde, Ankara CBS'den gelen 6-8 Ekim olayları ile ilgili Soruşturma kapsamında "Halkı Suç İşlemeye Tahrik" suçundan tutuklanmıştır. Uzun bir yargılama sürecinden sonra, Ankara 19 Ağır Ceza Mahkemesince 2 Eylül 2019 tarihinde tahliye edilmiş olup yargılaması halen devam etmektedir. Selahattin Demirtaş'ın tutuklanmasına gerekçe olan dava ise AlHM'e taşınmış, AlHM kararında ise Demirtaş'ın siyasi gerekçe ile tutuklu olduğuna karar verilmiş ve bu kapsamda tahliye edilmesi gerekmiştir. Ancak cumhurbaşkanının; **"AlHM'nin verdiği kararlar bizi bağlamaz... Onun karşılığında bizim de yapabileceğimiz birçok şeyler vardır. Biz karşı hamlemizi yaparız, işi bitiririz"** sözleri üzerine AlHM kararı uygulanmamış, başka bir davadan hüküm giymesi yöntemiyle cezaevinde kalmaya devam etmiştir. Akabinde ise Demirtaş'ın AlHM'de duruşmalı olarak devam eden yargılaması öncesinde Ankara 19. Ağır Ceza Mahkemesi tahliye kararı vermiş, avukatların mahsupluk başvurusu kabul edilmiş ve tahliyesi beklenmekte iken bu kez esasen Demirtaş ve Yüksekdağ'ın şüpheli olmadığı yalnızca dönemin MYK üyeleri için açılan soruşturma kapsamında yeniden tutuklanmaları talep edilmiştir. Yani Demirtaş'ın tahliyesinin gerçekleşeceği dakikalarda yeni bir soruşturma devreye sokulmuş ve bu tahliye de gerçekleşmemiştir. Bu gelişmenin ardından ise iktidarın demokratik bir adım olarak lanse ettiği 1. Yargı Paketinde yapılan düzenlemeler ile Demirtaş'ın bu kez de hükümlü olduğu dosyadan tahliye hakkı doğmuş ise de bu hak da yerine getirilmemiştir.

Yine iktidarın demokratik bir adım olarak lanse ettiği yargı paketi kapsamında hakkında tahliye kararı verilen Abdullah Zeydan da tahliye edilmemiştir. Sürecin, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından, eski HDP Milletvekili Abdullah Zeydan'ın tahliyeye kararına itiraz edildiği, Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nin ise Abdullah Zeydan'ın tutukluluk halinin devamına karar verdiği biçiminde seyrettiği ifade edilmiştir. Nitekim bu örnek de hayata henüz geçirilen yargı paketinin demokratik bir içeriğe sahip olmadığı gibi aksine mevcut hukuksuzlukları meşrulaştırıcı yanının ağır bastığına işaret etmektedir.

4 Kasım 2016 tarihinden beri tutuklu bulunan HDP'nin önceki dönemlerdeki milletvekili Selma Irmak için önceden yargılama yapan Diyarbakır 5. Ağır Ceza Mahkemesi, "örgüt üyeliği" için tutukluluk halinin devamına ve "örgüt propagandası" suçundan ise infazın durdurulmasıyla birlikte tahliye kararı vermişti. Ancak Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı karara itiraz etmiş ve aynı mahkeme bu kez savcılığın itirazını kabul ederek 5 gün önceki kararının tersi bir kararla, propagandadan da tutuklanmasına karar vermiştir.

Bir kişinin aynı dosyadan birkaç kez tutuklandığına, mahkemenin verdiği kararının hemen ardından tutuklama kararı ile cezaevine yeniden konulmasına dair örnekler ne yazık ki sıklıkla yaşanmaya başlanmıştır. Bunlardan sonuncusu ise Ahmet Altan'ın tahliye edilmesinin ardından tekrar apar topar gözaltına alınarak tutuklanması hadisesi olarak kayıtlara geçmiştir. 4 Kasım'da tahliye edilen Altan hakkında çıkarılan yakalama kararının ise Altan'ın avukatına tebliğ edilmezden önce Anadolu Ajansına servis edilerek kararın UYAP'a işlenmeden evvel haber sitelerinde yer alması da meselenin ıskalanmaması gereken diğer boyutudur. Bir diğer dikkat çeken ayrıntı ise Altan'ın tahliyesi yönünde karar veren 26. Ağır Ceza Mahkemesi başkanının tam da karardan bir gün evvel değişmesi meselesidir. Tıpkı diğer tahliye kararlarının ardından verilen yeniden tutuklama hadiselerinde yaşandığı üzere burada da tahliye kararı veren mahkeme başkanı değişmiştir. Altan hakkında verilen yeniden tutuklama kararının hukuki dayanaktan yoksun olan diğer yönü ise Altan'ın ara kararlar değil, hükümle tahliye edilmiş olmasıdır. Yani bu aşamada ilk derece mahkemesi artık dosyada yetkili olmayıp, yetki istinaf mahkemesi ve Yargıtay üzerindedir. Bu durumda ise savcının hükümle tahliyeye itiraz hakkı olmadığı gibi ilk derece mahkemesinin de hükmü değiştirmesi söz konusu olamaz. Yargı paketi kapsamında ve Yargıtay denetiminden de geçmiş olan bu dosyada da verilen tutuklama kararının hukuken bir geçerliliğinin olmadığı aşîkârdır. Öte yandan ceza yasalarının temel özelliği aleyhe bozma yasağı ilkesi olup bu bağlamda da Altan'ın tahliye kararının üzerine aynı dosyadan yeniden tutuklanması teknik olarak da mümkün değildir.

Tüm bu gelişmeler yaşananların münferit örnekler olmadığı gibi verilen hatalı yargı kararlarının da tekil hadiselerle ilişkin olmadığını, erkin muhalif gördüğü herkese benzer yöntemlerle yaklaştığını göstermektedir. Kuşkusuz mevcut iktidarın tek potada eritme mantığı ile ürettiği çeşitli yargı operasyonları söz konusu olmuş, dönemin başbakanının yahut hükümet üyelerinin tek bir sözünü talimat addeden yargı üyelerinin harekete geçmesiyle toplu tutuklamalar yaşanmıştır. Bir süredir hukuksuzluğun meşrulaştırılmasına yönelik olarak atılan bu adımlar, artık yargı üyelerinin de hukuka bağlı olma sorumluluğunu kaybetmelerine yol açmıştır. Ancak önemle belirtmek gerekir ki; hukuksuzluğun olduğu yerde bir toplumdan söz edilemeyeceği gibi, ekonomiden toplumsal barışa, bireysel yaşantıdan sosyal hayata değin pek çok alanda çözölme ve kırılmanın yaşanması da kaçınılmazdır. Kaldı ki adalete olan güvenin sarsılmasının etkilerine; mevcut ve derinleşen ekonomik kriz ile yoksullaşma, işsizlik, artan intihar ve şiddet vakalarıyla da birebir maruz kalmaktayız. Bu bahisle halkın iradesinin temsil edildiği parlamentonun görev üstlenmesi ve yargı kararları ile yaratılan hukuksuzluk ikliminin neden ve sonuçlarıyla yukarda örneklediğimiz dava ve kararlar bağlamında ele alınması elzemdir.

1	ABDULLAH KOÇ	AĞRI	<i>Abdullah Koç</i>
2	FİLİZ KERESTECİOĞLU	ANKARA	<i>Filiz Kerestecioğlu</i>
3	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	<i>Necdet İpekyüz</i>
4	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	<i>A. Acar Başaran</i>
5	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	<i>İmam Taşcier</i>
6	GARO PAYLAN	DİYARBAKIR	<i>Garo Paylan</i>
7	MAHMUT TOĞRUL	GAZİANTEP	<i>Mahmut Toğrul</i>
8	MURAT ÇEPNİ	İZMİR	<i>Murat Çepni</i>
9	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	<i>Ebrü Günay</i>
11	AYŞE SÜRÜCÜ	ŞANLIURFA	<i>Ayşe Sürücü</i>
12	HABİP EKSİK	İĞDIR	<i>Habip Eksik</i>
13	HÜSEYİN KAÇMAZ	ŞIRNAK	<i>Hüseyin Kaçmaz</i>
14	AHMET ŞIK	İSTANBUL	<i>A. Şik</i>
15	PERO DUNDAR	MARDİN	<i>P. Dunder</i>
16	TUMA ÇELİK	MARDİN	<i>Tuma Çelik</i>
17	RIDVAN TURAN	MERSİN	<i>Ridvan Turan</i>
18	ŞEVİN ÇOŞKUN	MUŞ	<i>Şevin Çoşkun</i>
19	MENSUR İŞİK	MUŞ	<i>Mensur İşik</i>
20	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	<i>Serpil Kemalbay</i>